

Vilniaus universiteto studijų programų rengimo, vykdymo ir tobulinimo tvarkos aprašo priedas

(Vilniaus universiteto studijų dalyko (modulio) aprašo tipinė forma lietuvių kalba)

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
M. Heideggerio filosofija	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Jolanta Saldukaiytė Kitas / a (-i):	VU Filosofijos fakultetas, Filosofijos institutas, Universiteto, g. 9, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirma	Individualios studijos

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Kontaktinė (auditorinė), hibridinė	Rudens semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas

Kursas siekia sistemaiškai supažindinti su Heideggerio filosofija – nuo ankstyvosios fundamentinės ontologijos projekto iki vėlyvojo mąstymo apie tiesą, meną, techniką, kalbą ir būties įvykį (*Ereignis*). Kurso metu analizuojant pagrindinius Heideggerio tekstus siekiama ugdyti gebėjimą kritiškai vertinti jo idėjų vietą Vakarų filosofijos tradicijoje, atpažinti jų transformacijas bei poveikį šiuolaikinei filosofijai ir kultūrai. Ypatingas dėmesys skiriamas „būties klausimo“ plėtotei ir vadinamojo „būties mąstymo“ implikacijoms, nagrinėjant, kaip Heideggerio sąvokos (*Dasein, aletheia, Gestell, Ereignis*) performuluoja klasikinius filosofinius klausimus. Kursas grindžiamas probleminiu, fenomenologiniu ir hermeneutiniu požiūriu, akcentuojant sąvokų genezę, jų vidines transformacijas bei interpretacines galimybes šiuolaikinės filosofijos kontekste.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinios apie Heideggerio filosofijos motyvus, ryšius su kitomis filosofijos kryptimis. Heideggerio įtakos šiuolaikinei filosofijai įvertinimas.	Paskaitos	Egzaminas arba rašto darbas
Studentai susipažins su svarbiausiais Heideggerio veikalais, išmoks atpažinti bei	Heideggerio tekstų studijos, pranešimų rengimas, diskusijos seminare.	Pranešimas ir aktyvus darbas seminaruose.

suprasti pagrindines sąvokas ir jų probleminius laukus.		
Išmoks rasti pagrindinių Heideggerio idėjų vietą ir reikšmę filosofijos tradicijoje bei šiuolaikinėje filosofijoje. Išmoks taikyti pagrindines Heideggerio sąvokas analizuodamas filosofijos pamatinius klausimus, kilmę ir turinį.	Seminarai, pranešimų rengimas, teksto analizė raštu ir žodžiu	Egzaminas arba rašto darbas. Pranešimas ir aktyvus darbas seminaruose.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Heideggerio filosofijos projektas: periodai, pagrindinės temos, skaitymo strategijos. Ankstyvasis Heideggeris ir Husserlio fenomenologija. Ontologijos kaip fenomenologijos samprata ir hermeneutinis posūkis. Supratimas kaip pamatinis buvimo būdas.	4						4		
2. <i>Būtis ir laikas</i> (1927) kaip fundamentinės ontologijos projektas. Būties klausimo kėlimo būdas. Metafizikos kaip būties užmaršties kritika. Metafizikos destrukcijos projektas. Posūkis link kasdienės egzistencijos. Egzistencijos samprata. Būtis-pasaulyje ir būtis-su-kitais (pasaulio pasauliškumas; daiktai kaip <i>Vorhandenheit</i> ir <i>Zuhandenheit</i> ; <i>Das Man</i>). Autentiškumo ir neautentiškumo struktūros (baimė kaip <i>Furcht</i> ir <i>Angst</i> , kalba). Laikiškumas ir būtis myriop.	4		16				20	32	Pasiruošti Heideggerio teksto <i>Būtis ir laikas</i> , 1 – 16, 25–27, 30-40, 51-53 paragrafų analizei seminare. Dalis studentų ruošia pranešimą.
3. Tiesos sampratos transformacija Heideggerio filosofijoje: nuo atitikimo teorijos prie tiesos kaip <i>aletheia</i> . Tiesos istoriškumas ir žmogaus laisvė.	2		4				6	8	Pasiruošti Heideggerio teksto „Apie tiesos esmę“ analizei seminare. Dalis studentų ruošia pranešimą.
4. Modernybės kritika: mokslo ir technikos santykis su pasauliu. Pasaulio redukcija į vaizdą ir pasaulėvaizdžio samprata. Technikos klausimas: graikų <i>technē</i> ir moderniosios technikos skirtis. Pasaulio atverties būdai: technika ir menas.	2		4				6	8	Pasiruošti Heideggerio tekstų „Technikos klausimas“, „Meno kūrinio ištaka“ analizei seminare. Dalis studentų ruošia pranešimą.
5. Heideggerio santykis su metafizika. Metafizikos prigimtis ir pamatiniai metafizikos klausimai. Ontologinis skirtumas: būtis ir esinys. Egzistencijos, būties ir niekio santykis. Metafizikos kritika ir įveika. Filosofijos pabaigos ir ateities uždavinių samprata.	2		4				6	8	Pasiruošti Heideggerio tekstų „Kas yra metafizika?“ ir „Filosofijos pabaiga“ analizei seminare. Dalis studentų ruošia pranešimą.
6. Humanizmo ir žmogaus samprata.	2		4				6	8	Pasiruošti Heideggerio

Heideggerio santykis su nacionalsocializmu: filosofinės ir interpretacinės problemos.									teksto „Apie humanizmą“ ir interviu „Vien tik dievas dar gali mus išgelbėti“ analizei seminare. Dalis studentų ruošia pranešimą.
7. Ruošimasis egzaminui arba darbo rašymas.								23	Ruošimasis egzaminui arba darbo rašymas.
Iš viso		16		32				48	87

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimas seminare	30	Seminaruose semestro metu	Paskirtos/pasirinktos teksto dalies pristatymas. Atpažįsta pagrindines sąvokas ir tezes, dėsto daugumą nuosekliai – 1 balas Atpažįsta pagrindines sąvokas ir tezes, pristato teksto argumentacijos plėtotę, dėsto daugumą nuosekliai – 2 balai. Gerai, be klaidų pristato pagrindines problemas, tezes ir argumentaciją, dėsto nuosekliai, dalykiškai, formuluoja svarbius klausimus – 3 balai Pranešimų skaičius priklausys nuo dalyką pasirinkusių studentų skaičiaus.
Aktyvus darbas seminaruose	30	Seminaruose semestro metu	Vertinami šie aspektai: -pasiruošimas paskaitoms ir seminarams -nuolatinis aktyvus dalyvavimas diskusijose -kritinis nagrinėjamų filosofinių tekstų vertinimas ir kūrybinė interpretacija -kritinis savo ir kitų pasisakymų vertinimas, problemų formulavimas ir jų sprendimo originalumas Tikslius vertinimo apskaičiavimas priklausys nuo dalyką pasirinkusių studentų skaičiaus.
Egzaminas raštu arba rašto darbas ir jo pristatymas žodžiu	40	Semestro pabaiga	Egzaminas (jei pasirinko egzaminą): atpažįsta bendriausias problemas, supranta bendriausias tezes ir argumentaciją, dėsto gana nuosekliai: 1-2 balai; gerai orientuojasi Heideggerio filosofijos problematikoje; gerai susipažinęs su šaltiniais, aiškiai supranta pagrindines sąvokas, tezes ir argumentaciją; dėsto sklandžiai, nuosekliai: 3-4 balai. Rašto darbo vertinimas (jei pasirinko rašto darbą): susipažinimas su literatūra, šaltinių analizė ir supratimas, vidutinis dalyko supratimas: 1-2 balai; susipažinimas su literatūra, šaltinių analizė ir supratimas, geras dalyko ir problemos supratimas, savarankiškas temos plėtojimas, darbo rišlumas, nuoseklumas, argumentacijos svarumas – 3-4 balai.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
M. Heidegger	1990	<i>Being and Time (ištraukos)</i>		Oxford : Basil Blackwell
M. Heidegger	1992	„Apie tiesos esmę“, „Mokslas ir apmąstymas“, „Technikos klausimas“, „Kas yra metafizika?“, „Filosofijos pabaiga“, „Būtis ir laikas“ (25–27 paragrafai) in <i>Rinktiniai raštai</i> ,		Vilnius: Mintis
M. Heidegger, Gadamer H. G.	2003	<i>Meno kūrinio ištaka</i>		Vilnius: Aidai
M. Heidegger	1998	„Lettter on Humanism“, „What is Metaphysics?“ in <i>Pathmarks</i> ,		Cambridge University Press

M. Heidegger	1981	"Only a God Can Save Us" <i>in Heidegger: The Man and the Thinker (1981), ed. T. Sheehan, pp. 45-67.</i>		Chicago: Precedent.
M. Heidegeris	1989	„Apie humanizmą“, vert. A. Šliogeris. In <i>Gėrio kontūrai. Iš XX a. užsienio etikos</i> , p. 224-60.		Vilnius: Mintis
Papildoma literatūra				
M. Gutauskas	2016	„Husserlio ir Heideggerio ginčas dėl fenomenologijos“	Nr. 89	Problemos http://www.zurnalai.vu.lt/problemos/article/view/9884
G. Steiner	1995	<i>Heideggeris</i>		Vilnius: Aidai
A. Sverdiolas	2002	<i>Būti ir klausti. Hermeneutinės filosofijos studijos – 1.</i>		Vilnius: Strofa
R. Šerpytytė	2007	<i>Nihilizmas ir Vakarų filosofija</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
M. Gutauskas	2010	<i>Dialogo erdvė</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
M. Gutauskas	2021	<i>Žmogus ir gyvūnas.</i>		Vilnius: Vilniaus universiteto
H., L. Dreyfus	1997	<i>Being in the World: a Commentary on Heidegger's Being and Time, Division I.</i>		Cambridge; London: The MIT Press
G. Pattison (ed.)	2000	<i>Routledge philosophy Guidebook to the Later Heidegger.</i>		London: Routledge
M. Heidegger	2004	„Metafizikos įvadas“	IV, 45-63	Žmogus ir žodis

PASTABA: Į literatūros sąrašą rekomenduojama įtraukti atvirusius mokymosi išteklius